

Generaldirektör Ethel Forsberg, Kemikalieinspektionen
Generaldirektör Mats Persson, Jordbruksverket

Angående riskindikatorer för växtskyddsmedel på gårdsnivå

I handlingsprogrammet för användning av bekämpningsmedel i jordbruket och trädgårdsnäringen till år 2006 ingår som ett moment utveckling av gårdsspecifika riskindikatorer. Svenskt Växtskydd ser stora fördelar för svenskt lantbruk t ex beträffande konkurrensneutralitet, om ett eventuellt riskindikatorsystem är harmoniserat i EU. Vi vill därför, också med hänvisning till nedanstående motivering, förorda att svenska myndigheter avstår från att utveckla och införa ett nationellt indikatorsystem och i stället avvaktar resultatet av det pågående EU-projektet HAIR, Harmonised environmental indicators for pesticide risk.

Målet för det treåriga HAIR-projektet är att utveckla harmoniserade indikatorer för miljö- och hälsorisk som ska kunna användas på olika nivåer. Ett stort antal expertgrupper arbetar med olika delprojekt, där även frågor som verifiering av indikatorer ingår.

Vi vill bidra till att sprida information om HAIR-projektet i Sverige och bjuder därför in till ett seminarium om HAIR som ska hållas i Lund den 7 december, inbjudan bifogas.

Kemikalieinspektionens förslag till modell för riskindikatorer på gårdsnivå, PRI-Farm, har under året utvärderats inom Odling i Balans. Vid utvärderingen framkom ett stort antal brister och frågetecken vilket resulterade i att Odling i Balans inte ansåg att modellen kan användas i nuvarande form. Nu presenteras modellen i KemI:s PM Nr 6/04 "Pesticide Risk Indicators at National Level and Farm Level – A Swedish Approach". Svenskt Växtskydd anser att problemen underskattas och beskrivs på ett missvisande sätt i och med att utvärderingens resultat sammanfattas som följer i PM Nr 6/04:

"Initial tests carried out on a number of farms have shown that the PRI-Farm model is considered user friendly and that it can be a useful tool for its purposes."

På Kemikalieinspektionens hemsida beskrivs också riskindikatorerna på motsvarande sätt och det uppges att PRI-Farm för närvarande vidareutvecklas av Odling i Balans. Odling i Balans har lämnat en projektansökan till Stiftelsen Lantbruksforskning och Jordbruksverket för fortsatt utveckling av ett "riskindex" för bekämpningsmedel på gårdsnivå och sätter nu igång arbetet, som är tänkt att bygga vidare på den modell som testats under året.

Svenskt Växtskydd är en sektorgrupp inom Plast- & Kemiföretagen

Adress
Box 5501
114 85 Stockholm

Besöksadress
Storgatan 19

Telefon
08-783 86 00

Fax
08-663 63 23

E-post
info@svensktvaxtskydd.se
Hemsida
www.svensktvaxtskydd.se

Svenskt Växtskydd har inbjudits att delta i en referensgrupp till projektet. Enligt vår uppfattning måste PRI-Farm göras om från grunden om meningsfulla indikatorer ska kunna utvecklas. Vi anser att det är nödvändigt att göra en fördjupad kritisk granskning av de ingående komponenterna och sammanvägningen av dem i PRI-Farm och därmed utreda hur modellen styr.

Svenskt Växtskydd framförde i våras uppfattningen att PRI-Farm inte beskriver risk. I modellen finns ingen koppling mellan faktisk exponering i miljön och de halter där skadeverkningar kan uppkomma, vilket medför att modellens tyngdpunkt ligger på en farlighetsbedömning av de verksamma ämnena. Databasen som används som grund bygger på poängsättning av ämnenas riskfraser, vilket kan ge ett grovt mått på riskminskning i ett nationellt perspektiv men som är alldeles för onyanserat för att användas på produkt- och gårdsnivå. De exponeringsfaktorer som finns inlagda är enligt vår uppfattning ofullständiga och förenklade. Modellen går inte heller att validera.

Svenskt Växtskydd arbetar för fortsatt riskminskning och har förståelse för behovet av att kunna följa riskminskningen på ett kvantifierbart sätt. Vi anser dock att den största riskminskningen kan uppnås genom förbättrad hantering. Detta stöds bland annat av resultat från Vemmenhögsprojektet. Minimering av resthalter i vatten är en av de viktigaste frågorna, och det finns fortfarande många brister i hantering som påverkar dessa, t ex gällande skyddsavstånd, påfyllning och rengöring. Resurserna bör målinriktat satsas på utbildning och rådgivning gällande åtgärderna som rekommenderas inom ”Säkert Växtskydd”, både genom Greppa Näringens verksamhet och andra insatser.

På sikt, dvs när en säkrare hantering enligt idag känd kunskap införts hos det stora flertalet användare av växtskyddsmedel, kan ett system med gårdsspecifika riskindikatorer fylla en viktig funktion. Om, som vi hoppas, HAIR-projektet resulterar i användbara indikatorer, kommer dessa att vara tillgängliga när de som bäst behövs för ett säkert växtskydd i Sverige.

Med vänliga hälsningar

Johan Toll
Ordförande

cc Siv Ljungqvist, KemI
Styrgruppen för Säkert växtskydd
Odling i Balans, Göran Ohlsson, Lars Törner